

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 24 lipca 2015 r.

Znak: WK-610/11/4/15

Pan
Stanisław Piechula
Burmistrz
Mikołowa

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 23 marca do dnia 12 maja 2015 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Mikołowa za okres od 1 stycznia 2011 r. do 12 maja 2015 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 25 maja 2015 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W 2013 r. udzielono zamówienia publicznego na: „Dostawę i konfigurację systemu zarządzania odpadami komunalnymi [SZOK] w Urzędzie Miasta Mikołów” w trybie z wolnej ręki, pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego.*

Powyższym naruszono art. 67 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.) - zwanej dalej: „uPzp” lub „ustawą Pzp”. Zamawiający udzielił opisywanego zamówienia o wartości umownej 136.299,38 zł brutto w trybie z wolnej ręki powołując się na art. 67 ust. 1 pkt 4 „uPzp”.

Przepis ten, umożliwia zastosowanie tego trybu udzielenia zamówienia publicznego wyłącznie w sytuacji, gdy zaistnieją łącznie następujące okoliczności:

- *w prowadzonych kolejno postępowaniach o udzielenie zamówienia, z których co najmniej jedno prowadzone było w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego,*
- *w postępowaniach tych nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, nie zostały złożone żadne oferty lub wszystkie oferty zostały odrzucone na*

Wysłano dnia:
24. 07. 2015

podstawie art. 89 ust. 1 pkt 2 „uPzp” ze względu na ich niezgodność z opisem przedmiotu zamówienia,

- pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione.

W opisywanym przypadku nie została spełniona przesłanka warunkująca możliwość zastosowania trybu w wolnej ręce dotycząca niezmienności pierwotnych warunków opisywanego zamówienia. Zbliżony charakter „pierwotnych warunków zamówienia” musi zachodzić zarówno pomiędzy każdym z wcześniejszych postępowań prowadzonych w trybach konkurencyjnych, jak i między nimi, a zamierzonym zamówieniem udzielanym w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 4 „uPzp”. Mając na względzie orzecznictwo oraz doktrynę i kierunek interpretacji przepisów ustawy Pzp, stwierdzić należy, że pod pojęciem „pierwotne warunki postępowania” należy rozumieć wszelkie warunki, dotyczące zarówno przedmiotu zamówienia, jak i warunki podmiotowe pozytywne, o których mowa w art. 22 ust. 1 „uPzp”. Zamawiający w zakwestionowanym trybie z wolnej ręki w ogóle zrezygnował z opisu warunków podmiotowych pozytywnych, o których mowa w art. 22 ust. 1 „uPzp” - które to warunki zostały postawione w sposób restrykcyjny w uprzednio prowadzonych - a zarazem unieważnionych - w tym przedmiocie postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego. Zamawiający wszczynając opisywane postępowanie w trybie z wolnej ręki zaniechał zamieszczenia opisu sposobu dokonania oceny spełnienia żadnego z warunków udziału, o których mowa w art. 22 ust. 1 uPzp w dokumencie „zaproszenie do negocjacji” (pismo z dnia 18.07.2013 r.) skierowanym do wykonawcy pod firmą: „REKORD SI” sp. z o.o. z Bielska- Białej.

Zgodnie z art. 22 ust 3 „uPzp” opis sposobu dokonania oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 „uPzp” w trybie z wolnej ręki, zamieszcza się w zaproszeniu do negocjacji.

Tym samym, Zamawiający w opisywanym trybie z wolnej ręki nie żądał także przedłożenia szeregu dokumentów, mających potwierdzić spełnienie podmiotowych warunków przez wykonawcę, z którym zawarto umowę na realizację ww. robót budowlanych w trybie z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 4 „uPzp”. Natomiast w uprzednio prowadzonych, a zarazem unieważnionych postępowaniach o udzielenie niniejszego zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, Zamawiający sformułował następujące warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, o których mowa w art. 22 ust. 1 uPzp:

- posiadanie wiedzy i doświadczenia: „Wykonawca winien wykazać, że wykonał w okresie ostatnich 3 lat przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres działalności jest krótszy - w tym okresie, 2 usług wdrożeniowych systemu informatycznego składającego się z minimum 2 modułów (Finanse-Księgowość, Podatki - obliczanie wymiaru podatku od nieruchomości rolnej i leśnej, prowadzenie rejestru wymiarowego oraz rejestru odpisów i przypisów) obejmującego integrację z minimum jednym systemem (innej firmy, zbudowanym na innej bazie). Wykonane wdrożenia winny być o wartości minimum 50.000,00 zł brutto każde, z wyłączeniem dostaw sprzętu teleinformatycznego. Poprzez wdrożenie systemu zamawiający rozumie: dostawę, uruchomienie oraz przekazanie systemu do eksploatacji, które odbyło się na podstawie podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego”.
- dysponowanie odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia: „Wykonawca winien wykazać, że dysponuje min. a) 1 osobą, która będzie uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, jako koordynator prac ze strony wykonawcy, znającą metodyki zarządzania wdrożeniem; b) min. 2 osoby, które posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie programowania i wdrażania systemów informatycznych”.

Skoro Zamawiający dokonał zmiany pierwotnych warunków zamówienia - poprzez zrezygnowanie w opisywanym trybie z wolnej ręki z opisu warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 „uPzp” - to należy uznać, że nie zostały spełnione ustawowe przesłanki do zastosowania trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 4 „uPzp”.

Odpowiedzialność w powyższym zakresie ponosi p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta Mikołów, który:

- ✓ zatwierdził wybór trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 4 „uPzp” oraz
- ✓ udzielił opisywanego zamówienia na podstawie umowy w sprawie zamówienia publicznego nr 1139/2013 z 28 sierpnia 2013 r.

- Udzielono w 2013 r. zamówienia publicznego na usługę pn.: „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z obszaru Gminy Mikołów” w trybie z wolnej ręki, pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego.

Powyższym naruszony został art. 67 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) - zwanej dalej: „uPzp” lub „ustawą Pzp”.

Zamawiający w dniu 28 czerwca 2013 r. udzielił opisywanego zamówienia o wartości umownej do wysokości 660.000,00 zł brutto w trybie z wolnej ręki, powołując się na art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”.

Zamawiający w uzasadnieniu faktycznym i prawnym zastosowania trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki podał, że: „Postępowanie w trybie z wolnej ręki w oparciu o art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp w nawiązaniu do art. 6f ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia - nie można zawrzeć umowy (postępowanie PN-13/2013) z wykonawcą wybranym w trybie przetargu nieograniczonego przed upływem terminów, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, gdyż skutkowałoby to jej nieważnością zgodnie z art. 146 ust. 1 pkt 3 uPzp”.

Ponadto, w „opisie sprawy”, zawartym we wniosku do Burmistrza Mikołowa z dnia 25.06.2013 r. o wyrażenie zgody na udzielenie opisywanego zamówienia w trybie z wolnej ręki podano, że: „21 czerwca 2013 r. w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z obszaru Gminy Mikołów została wybrana oferta Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Van Gansewinkel Górny Śląsk sp. z o.o. z Rudy Śląskiej. Umowa może być zawarta w terminie nie krótszym niż 10 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty. Wobec czego termin podpisania umowy uniemożliwia podjęcie przez wykonawcę z dniem 1 lipca 2013 r. wykonywania usługi (...)”.

Do zaistnienia podstawy prawnej zastosowania trybu udzielenia zamówienia publicznego „z wolnej ręki”, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”, konieczne jest łączne spełnienie wszystkich wymienionych w tym przepisie przesłanek, pomiędzy którymi dodatkowo musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy i związek czasowy, tj:

- zachodzi „wyjątkowa sytuacja”, niewynikająca z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć,
- wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia.

W doktrynie przyjmuje się, że za „wyjątkową sytuację”, wskazaną w art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp” należy uznać sytuację, której wystąpienie w normalnym stanie rzeczy jest bardzo mało prawdopodobne. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku nadzwyczajnych zdarzeń, zjawisk losowych, klęsk żywiołowych, katastrof, awarii czy też niespodziewanych wypadków itp.

Ponadto sytuacja, w której wymagane jest „natychmiastowe wykonanie zamówienia”, powinna być dla Zamawiającego niemożliwa do przewidzenia. Należy przez to rozumieć takie zdarzenie, którego zaistnienie w normalnym toku rzeczy byłoby mało prawdopodobne, przy czym przewidywalność określonych zdarzeń przez zamawiającego powinna być postrzegana w kategoriach obiektywnych, podobnych do należytej staranności, którą winien zachować dłużnik. Okolicznościami niemożliwymi do przewidzenia będą w szczególności zjawiska losowe i niezależne od zamawiającego (np. klęski żywiołowe, katastrofy, awarie itp.).

Wreszcie zastosowanie trybu udzielenia zamówienia „z wolnej ręki” na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp” jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia (potrzebna jest jak najszybsza, natychmiastowa realizacja przedmiotu zamówienia).

Zamawiający powołując się na przesłankę trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”, musi zatem wykazać, że nie dysponuje on dostateczną ilością czasu - nie tylko do przeprowadzenia postępowania rozpoczynającego się ogłoszeniem o zamówieniu, ale nawet do przeprowadzenia postępowania w trybie negocjacji z ogłoszeniem, dla którego ustawa nie przewiduje żadnego terminu na czynności Zamawiającego.

Wykładania językowa i systemowa przepisów ustawy Pzp wprowadza swoistą kolejność stosowania poszczególnych trybów udzielenia zamówienia. Kolejność ta wynika nie tylko z samej systematyki przepisów ustawy Pzp, ale również ze stopnia pilności udzielenia zamówienia. Dopiero, gdy skorzystanie z innych trybów nie jest możliwe, Zamawiający może rozważyć udzielenie zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 uPzp.

W wyniku analizy dokumentacji przedłożonej do kontroli ustalono, że Zamawiający miał wystarczająco dużo czasu na prawidłowe przygotowanie i w następstwie powyższego przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie konkurencyjnym na podstawie przepisów ustawy Prawo Zamówień publicznych.

W związku z tym powinien był wcześniej podjąć kroki zmierzające do udzielenia przedmiotowego zamówienia na odbiór i zagospodarowanie odpadów z obszaru Gminy Mikołów.

W wyniku kontroli ustalono, że niemożność zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego w trybie przetargowym do dnia 1 lipca 2013 r. (od kiedy zaczął obowiązywać nowy system gospodarowania odpadami), a co z tym się wiąże konieczność zlecenia świadczenia tych usług o charakterze ciągłym w okresie od 1 do 31 lipca 2013 r. w trybie udzielenie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”, wynika wyłącznie z przyczyn leżących po stronie samego Zamawiającego.

W pierwszej kolejności dotyczy to opieszałości w podejmowaniu aktów prawa miejscowego (uchwał Rady Miejskiej) w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, co z kolei opóźniło wszczęcie samej procedury przetargowej.

Otóż uchwała Rady Miejskiej Nr XXIX/661/2013 w sprawie zmiany treści § 2 uchwały Nr XXV/569/2012 z dnia 19 grudnia 2012 w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z teren gminy Mikołów i zagospodarowania tych odpadów została podjęta

dopiero w dniu 26 marca 2013 r. Natomiast wejście w życie ustawy z dnia 25 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [co umożliwiło gminom podjęcie uchwały dotyczącej przejęcia obowiązków wyposażenia w pojemniki] nastąpiło 6 marca 2013 r.

Ponadto w związku z nieprawidłowym przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, Krajowa Izba Odwoławcza w wyroku z dnia 9.05.2013 r. sygn. akt KIO 891/13, KIO 912/13 nakazała Zamawiającemu modyfikację treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

W związku z koniecznością modyfikacji specyfikacji oraz ogłoszenia o zamówieniu (które zostało zmieniane czterokrotnie), Zamawiający przesunął termin składania ofert o 35 dni, tj. do dnia 21 czerwca 2013 r. do godz. 13:00 (pierwotny termin składania i otwarcia ofert został wyznaczony na dzień 17 maja 2013 r.).

Tym samym, wyjątkowość sytuacji polegającej na niemożności zawarcia umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów z obszaru Miasta Mikołów do dnia 1 lipca 2013 r. (od kiedy zaczął obowiązywać nowy system gospodarki odpadami) była zawiniona przez samego Zamawiającego, co z tego chociażby względu pozbawiało go możliwości zastosowania przepisu art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”.

Ponadto, Zamawiający wszczynając przetarg nieograniczony na świadczenie usług związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych o wartości powyżej progu unijnego musiał zdawać sobie sprawę, że po wyłonieniu wykonawcy będą obowiązywać go terminy standstill (okres zawieszający zawarcie umowy po wyborze oferty), o których mowa w przepisie art. 94 ust. 1 „uPzp”.

Tym samym, skoro Zamawiający powinien był się liczyć z możliwością przedłużania się procedury przetargowej (w wyniku np. modyfikacji SIWZ oraz korzystania przez wykonawców ze środków ochrony prawnej), a także koniecznością stosowania okresu zawieszenia zawarcia umowy po wyborze najkorzystniejszej oferty, to okoliczności, na które powołuje się Zamawiający w uzasadnieniu faktycznym trybu udzielenie zamówienia z wolnej ręki, nie stanowią sytuacji wyjątkowej, obiektywnej i niemożliwej do przewidzenia przez Zamawiającego.

Reasumując, w przedmiotowym stanie faktycznym Zamawiający nie był uprawniony do zastosowania trybu z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 „uPzp”, albowiem nie zostały spełnione przesłanki warunkujące możliwość zastosowania tego najbardziej niekonkurencyjnego trybu udzielania zamówienia.

Umowa w sprawie zamówienia publicznego Nr 973/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r. zawarta w opisywanym trybie udzielenia zamówienia publicznego z wolnej ręki została podpisana przez p. Adama Putkowskiego – byłego Zastępcę Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami zatwierdzającymi wybór niekonkurencyjnych trybów udzielania zamówień publicznych oraz osób udzielających w imieniu Zamawiającego zamówień publicznych, stosownie do: art. 7 ust. 3, art. 10 ust. 1 oraz art. 67 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)

W zakresie długu publicznego:

- *W Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Mikołów podjętej uchwałą Rady Miejskiej Mikołowa Nr VI/74/2015 z dnia 17 marca 2015 r. ujęto wartości w zakresie rozchodów oraz wydatków z tytułu poręczeń w kwotach innych niż wynikające z zawartych umów kredytu, pożyczek oraz poręczeń. Powyższym naruszono art. 226 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej: wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu, gwarancje i poręczenia, przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia.*

Ustalono, że planowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej:

- a) wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji przypadające do spłaty w 2017 r. wykazano w kwocie 11.461.547,00 zł, pomimo iż z umowy poręczenia z dnia 28 lipca 2010 r., na podstawie której Miasto Mikołów udzieliło poręczenia za zobowiązania Zakładu Inżynierii Miejskiej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Mikołowie wraz z aneksem nr 3 do umowy nr FKI-PLN-ZOKK1-10-000020 o udzielenie kredytu inwestycyjnego z dnia 28 lipca 2010 r. wynikało, iż w 2017 r. wydatki z tytułu udzielonego poręczenia przypadającego do spłaty wynosiły 14.761.546,00 zł,*
- b) rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek na 2015 r. oraz 2017 r. wynosiły odpowiednio: 3.000.000,00 zł oraz 2.548.248,00 zł, natomiast z przedłożonych kontrolującym umów kredytu zmienionych aneksami oraz umów pożyczek wynikało, iż na dzień 17 marca 2015 r., tj. na dzień podjęcia uchwały w sprawie WPF, kwoty rozchodów z tytułu spłaty kredytów i pożyczek na 2015 r. wynosiły 4.748.248,00 zł, a na 2017 r. wynosiły 6.348.248,00 zł.*

Ustalono, że przy uwzględnieniu pełnej wysokości wydatków z tytułu udzielonych przez Miasto Mikołów poręczeń oraz rozchodów z tytułu spłaty kredytów i pożyczek, Miasto Mikołów w 2015 r. oraz w 2017 r. nie spełniało wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Biorąc od uwagę faktyczną kwotę rozchodów oraz wydatków z tytułu udzielonych poręczeń na 2015 r. oraz 2017 r. według stanu na dzień podjęcia ww. uchwały, tj. 17 marca 2015 r., zwiększeniu uległ wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ww. ustawy i wynosił odpowiednio: 3,62% przy dopuszczalnym wskaźniku 3,45% oraz 12,43% przy dopuszczalnym 9,15%.

Na dzień zakończenia kontroli, w wyniku zmiany postanowień umów kredytów w zakresie terminów ich spłat w 2017 r., zmniejszyła się wartość rozchodów z powyższego tytułu do kwoty 2.548.248,00 zł. Stąd też wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ww. ustawy, na 2017 r. wynosił 10,33% przy dopuszczalnym 9,15%

Ponadto ustalono, że w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Mikołów na lata 2014 - 2025 ujętej w uchwale Rady Miejskiej Mikołowa nr XXXVII/908/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wykazano wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji przypadające do spłaty w latach 2015 - 2019 w kwotach innych niż wynikające z zawartej umowy poręczenia z dnia 28 lipca 2010 r. W powyższej wieloletniej prognozie ujęto wydatki z tytułu udzielonych poręczeń przypadających do spłaty w latach 2015 - 2019 w wysokości 11.000.000,00 zł, pomimo iż z dokumentów źródłowych wynikało, że w każdym roku do spłaty przypadają

raty kapitału głównego wynikającego z umowy kredytu objęte poręczeniem w wysokości 14.761.546,80 zł.

Wydatki z tytułu ww. poręczenia podlegały wyłączeniu, o którym mowa w art. 243 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Zadnemu pracownikowi Urzędu Miasta Mikołów nie powierzono obowiązków w zakresie przygotowania danych niezbędnych do opracowania projektu wieloletniej prognozy finansowej. Z wyjaśnień udzielonych w trakcie kontroli wynikało, iż zadania w zakresie opracowania projektu wieloletniej prognozy finansowej należały do p. Barbary Gajda – byłego Skarbnika Miasta Mikołów.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) do zadań p. Stanisława Piechula – Burmistrza Mikołowa oraz p. Marka Balcer – byłego Burmistrza Mikołowa należało w szczególności przygotowywanie projektów uchwał rady gminy.

Wniosek nr 2

Podjąć działania zmierzające do zmiany wieloletniej prognozy finansowej w zakresie wydatków z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz rozchodów z tytułu spłaty kredytów i pożyczek z uwzględnieniem wysokości już zaciągniętych zobowiązań finansowych, mając na uwadze art. 226 ust. 1 pkt 1 i pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- W 2011 r. i 2015 r. przy wynajęciu na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lokalu użytkowego znajdującego się w budynku Urzędu Miasta Mikołów na podstawie umów najmu nr 20/2011 z dnia 8 listopada 2011 r. oraz BOO3.7151.1.1.2015 z dnia 12 lutego 2015 r., stwierdzono że:
  - nie zorganizowano przetargów na wynajem ww. lokalu użytkowego, pomimo iż Rada Miejska Mikołowa nie wyraziła zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego zawarcia tych umów, czym naruszono art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.),
  - przed zawarciem ww. umów najmu lokali użytkowych, nie sporządzono i nie podano do publicznej wiadomości wykazów nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem, czym naruszono art. 35 ust. 1 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Zadania w zakresie przygotowywania i przeprowadzania przetargów na wynajem lokali użytkowych, przygotowanie projektów umów najmu i użyczenia lokali użytkowych, aneksów do tych umów, wypowiedzeń tych umów, a także weryfikacja obowiązujących umów najmu i użyczenia lokali użytkowych należały do Kierownika Referatu Lokalowego i Dodatków Mieszkaniowych w Wydziale Spraw Obywatelskich. Nadzór nad pracownikiem w tym zakresie sprawował p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Mikołowa.

Umowy najmu lokali użytkowych zostały podpisane ze strony Miasta przez p. Adama Zawiszowskiego – byłego Zastępcę Burmistrza Mikołowa oraz p. Mateusza Handla – Zastępcę Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 3

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Lokalowego i Dodatków Mieszkaniowych w Wydziale Spraw Obywatelskich w zakresie przeprowadzania przetargów na wynajem lokali użytkowych oraz sporządzania wykazów nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem, stosownie do art. 35 ust. 1 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 782), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *Na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych 2013 r. i 2014 r. na poszczególnych kontach Urzędu Miasta Mikołów wykazano stany aktywów i pasywów w kwotach innych od występujących na dzień ich zamknięcia odpowiednio w: 2012 r. i 2013 r. Naruszono tym art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zgodnie z którym wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.*

Powyższe stwierdzono w przypadku syntetycznych kont jednostki/urzędu Miasta Mikołów, tj. 225 „Należności publicznoprawne”, 800 „Fundusz jednostki”, 860 „Wynik finansowy” oraz konta budżetu/organu 140 „Środki pieniężne w drodze”.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości były uwarunkowania techniczne programu komputerowego przyjętego do stosowania. W księgach rachunkowych zarówno urzędu jak i organu prowadzonych przy pomocy komputera, każde konto zamykane było dwoma saldami (stanowiącymi sumę sald kont analitycznych), a także tzw. „per saldem”. Dane w tym zakresie zostały zobrazowane w zestawieniach obrotów i sald kont syntetycznych. Dla kont rozrachunkowych właściwe były dane dotyczące dwóch sald, ponieważ konta te powinny wykazywać dwa salda obrazujące stan należności oraz stan zobowiązań. Z kolei dla kont organu, tj. 140 oraz kont jednostki, tj. 800, 860 właściwe było tzw. „per saldo”, ponieważ konta te powinny wykazywać tylko jedno saldo.

Z ksiąg rachunkowych jednostki wynikał bilans zamknięcia ww. kont w postaci jednego salda, które było zgodne z wynikami przeprowadzonej inwentaryzacji oraz z danymi wykazanymi w sprawozdaniach budżetowych oraz finansowych. Natomiast w bilansie otwarcia wszystkich kont syntetycznych w roku następnym zaprezentowano dane dotyczące dwóch sald, pomimo że dla wymienionych powyżej kont właściwe i zgodne ze stanem rzeczywistym było jedno saldo, tzw. „per saldo”.

Zadania w zakresie prowadzenia ksiąg jednostki i organu należały do pracowników Referatu Księgowości oraz pracowników Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Wniosek nr 4

Wprowadzić do ksiąg rachunkowych 2016 r. stany aktywów i pasywów jednostki zgodnie z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych 2015 r. na dzień ich zamknięcia, stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Księgowości oraz Referatu Finansów i Sprawozdawczości w tym zakresie, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1

pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2013 - 2014 nieprawidłowo prowadzono ewidencję budżetu/organu na koncie 140 „Środki pieniężne w drodze” poprzez ujmowanie na tym koncie operacji gospodarczych dotyczących rozrachunków z tytułu udziałów i dotacji. Było to niezgodne z zasadami funkcjonowania ww. konta określonymi w postanowieniach załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz zakładowym planie kont wprowadzonym zarządzeniem Burmistrza Mikołowa nr 883/263/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. Zgodnie z postanowieniami ww. rozporządzenia, konto 140 „Środki pieniężne w drodze”, służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze, w tym: środków otrzymanych z innych budżetów w przypadku, gdy środki zostały przekazane w poprzednim okresie sprawozdawczym i są objęte wyciągiem bankowym z datą następnego okresu sprawozdawczego; kwot wpłacanych przez inkasentów za pośrednictwem poczty lub bezpośrednio do banku z tytułu dochodów budżetowych w przypadku potwierdzenia wpłaty przez bank w następnym okresie sprawozdawczym; przelewów dochodów budżetowych zrealizowanych przez bank płatnika w okresie sprawozdawczym i objętych wyciągami bankowymi z rachunku bieżącego budżetu w następnym okresie sprawozdawczym. Stosownie do przyjętej techniki księgowania środki pieniężne w drodze mogą być ewidencjonowane na bieżąco lub tylko na przelomie okresów sprawozdawczych. Na stronie Wn konta 140 ujmuje się zwiększenia stanu środków pieniężnych w drodze, a na stronie Ma zmniejszenia stanu środków pieniężnych w drodze. Konto 140 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych w drodze.*

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej organu należały do pracowników Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miasta.

- *Nieprawidłowo dokonano zamknięcia ksiąg rachunkowych urzędu i budżetu wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. i 31 grudnia 2014 r. poprzez:*
  - *wykazanie sald po stronie Ma na koncie /organu/ 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”,*
  - *wykazanie sald po stronie Wn na koncie /urzędu/ 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”,*
  - *wykazanie sald po stronie Wn na koncie /urzędu/ 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”.**Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania ww. kont określonymi w postanowieniach załączników nr 2 i nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz zakładowym planie kont.*

Zgodnie z postanowieniami załącznika nr 2 planu kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego do ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych. Ewidencję szczegółową do konta 223 prowadzi się w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi z tytułu przekazanych na ich rachunki środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie realizowanych przez nie wydatków budżetowych. Saldo Wn konta 223 oznacza stan przelanych środków na rachunki bieżące jednostek budżetowych, lecz niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych.

Zgodnie z postanowieniami załącznika nr 3 planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych do ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych” służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych. Konto 222 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych, lecz nieprzelanych do budżetu. Saldo konta 222 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130. Konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych. Konto 223 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, lecz niewykorzystanych do końca roku. Saldo konta 223 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu na rachunek dysponenta wyższego stopnia środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej należały do pracowników Referatu Księgowości oraz Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miasta.

- W latach 2013 - 2014 nieprawidłowo prowadzono ewidencję analityczną budżetu konta 909 „Rozliczenia międzyokresowe” poprzez zaniechanie ustalenia stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów (odsetek od kredytów, pożyczek oraz otrzymanej subwencji dotyczącej roku następnego) oraz nieprawidłowo dokonano zamknięcia ksiąg rachunkowych budżetu poprzez wykazanie sald po stronie Wn tzw. persaldem. Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania ww. konta określonymi w postanowieniach załącznika nr 2 i nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2013 r. poz. 289). Zgodnie z postanowieniami załącznika nr 2 planu kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego do ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., konto 909 „Rozliczenia międzyokresowe” służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych. Na stronie Wn konta 909 ujmuje się w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów (np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek w korespondencji z kontami 134 lub 260), a na stronie Ma - przychody finansowe stanowiące dochody przyszłych okresów (np.: subwencje i dotacje przekazane w grudniu dotyczące następnego roku budżetowego). Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 909 powinna umożliwiać ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów. Konto 909 może wykazywać saldo Wn i Ma. W trakcie kontroli wprowadzono analitykę do konta 909 według poszczególnych tytułów.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej organu należały do pracowników Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansów i Sprawozdawczości oraz Referatu Księgowości w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej kont budżetu 140, 223, 909 oraz kont jednostki 222 i 223, stosownie do zasad funkcjonowania ww. kont określonych w załącznikach nr 2 i nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2011 - 2014 dokonywano zwrotu wadium wnoszonych przez podmioty biorące udział w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych oraz na sprzedaż nieruchomości komunalnych bez odsetek wynikających z rachunku bankowego, na którym środki te były ulokowane. Odsetki od wadium przekazywano na rachunek budżetu Miasta Mikołowa.*

Powyższym naruszono art. 45 ust. 8, art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), zgodnie z którym wadium wniesione w pieniądzu zamawiający przechowuje na rachunku bankowym. Jeżeli wadium wniesiono w pieniądzu, zamawiający zwraca je wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2014 r., poz. 1115 z późn. zm.) odsetki z tytułu wadium ujętych na rachunku bankowym sum depozytowych nie stanowią dochodów gminy. Również w myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), odsetki te nie stanowią środków publicznych. Stwierdzono, że w ww. latach na rachunek dochodów Urzędu Miasta Mikołów przekazano odsetki od rachunku sum depozytowych w łącznej kwocie 5.064,87 zł.

Zabezpieczenia należytego wykonania umów znajdowały się na wydzielonych rachunkach lokat, i zwracane były wraz z odsetkami wynikającymi z oprocentowania na tych rachunkach.

Zadania w zakresie przekazywania odsetek od wadium zdeponowanych na rachunku depozytowym na rachunek dochodów wykonywał Inspektor w Referacie Księgowości. Nadzór w tym zakresie sprawował ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Wniosek nr 6

Dokonywać zwrotu wadium wniesionego w pieniądzu przez podmioty biorące udział w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych oraz na sprzedaż nieruchomości komunalnych wraz z odsetkami wynikającymi z rachunku bankowego, stosownie do art. 45 ust. 8, art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia

2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1115 z późn. zm.), art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885z późn. zm.).

- *W okresie od stycznia 2012 r. do marca 2015 r. odsetki od zaciągniętych kredytów oraz pożyczek ujmowano na kontach 134 „Kredyty bankowe” i 260 „Zobowiązania finansowe” w korespondencji z kontem 909 „Rozliczenia międzyokresowe” w kwocie zbiorczej dotyczącej wszystkich zaciągniętych kredytów i pożyczek, na jednym wspólnym koncie analitycznym do konta 134 oraz do konta 260.*

Powyższe stało w sprzeczności z zasadami funkcjonowania kont 134, 260 i 909 określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 289) oraz w zakładowym planie kont wprowadzonym zarządzeniem Burmistrza Mikołowa nr 883/263/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. Zgodnie z przytoczonymi przepisami, konto 134 może wykazywać saldo Ma oznaczające zadłużenie z tytułów kredytów zaciągniętych na finansowanie budżetu (tj. kredyt i odsetki od kredytu). Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 134 powinna umożliwiać ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych. Natomiast ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 260 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułów zobowiązań. Konto 909 służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych, gdzie na stronie Wn konta ujmuje się w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 909 powinna umożliwiać ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów.

Ponadto, zgodnie z załącznikiem nr 3b do zarządzenia Burmistrza Mikołowa Nr 883/263/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki rachunkowości) w zakresie konta 134, analitykę do tego konta buduje się następująco:

- *drugi człon konta – kolejny zaciągnięty kredyt,*
- *trzeci człon konta – odsetki od kredytów.*

W zakresie konta 260, analitykę do tego konta buduje się następująco:

- *drugi człon konta – kolejna zaciągnięta pożyczka,*
- *trzeci człon konta – odsetki.*

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji do kont 134, 260 i 909 należały do pracowników Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Główny Księgowy Urzędu Miasta Mikołów.

W trakcie kontroli zaprowadzono szczegółową ewidencję analityczną do odsetek od kredytów i pożyczek znajdujących się na kontach: 134, 260 i 909 w sposób zgodny z obowiązującym ww. rozporządzeniem oraz zakładowym planem kont.

- *Zaniechano bieżącego ujmowania w księgach rachunkowych Urzędu Miasta Mikołów zmian w stanie posiadania majątku trwałego, czym naruszono art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).*

Zgodnie z przytoczonymi przepisami zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań.

Powyższe dotyczyło:

- niebieżącego ujmowania zdarzeń gospodarczych związanych z nabyciem z mocy prawa przez Miasto Mikołów nieruchomości zajętych pod drogi publiczne gminne na podstawie decyzji komunalizacyjnych Wojewody Śląskiego oraz nieruchomości do przygotowania i realizacji inwestycji drogowych na podstawie decyzji Starosty Mikołowskiego.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1194 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 687 z późn. zm.) nieruchomości lub ich części stają się z mocy prawa własnością odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego w odniesieniu do dróg gminnych, z dniem, w którym decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stała się ostateczna.

Stwierdzono, że:

- w 2011 r. w księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z nabyciem nieruchomości, których Miasto stało się właścicielem w okresie od 2006 r. do 2010 r. na podstawie 4 decyzji Starosty Mikołowskiego oraz 6 decyzji Wojewody Śląskiego,
- w 2012 r. w księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z nabyciem nieruchomości, których Miasto stało się właścicielem w okresie od 2008 r. do 2010 r. na podstawie 42 decyzji Starosty Mikołowskiego oraz 6 decyzji Wojewody Śląskiego,
- w 2013 r. w księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z nabyciem nieruchomości, których Miasto stało się właścicielem w okresie od 2009 r. do 2012 r. na podstawie 7 decyzji Starosty Mikołowskiego oraz 8 decyzji Wojewody Śląskiego,
- w 2014 r. w księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z nabyciem nieruchomości, których Miasto stało się właścicielem w okresie od 2009 r. do 2013 r. na podstawie 14 decyzji Starosty Mikołowskiego oraz 1 decyzję Wojewody Śląskiego,
- w 2015 r. (do dnia zakończenia kontroli) w księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z nabyciem nieruchomości, których Miasto stało się właścicielem w okresie od 2012 r. do listopada 2014 r. na podstawie 1 decyzji Starosty Mikołowskiego oraz 4 decyzji Wojewody Śląskiego. Skutkiem powyższego ww. środki trwale nie zostały wykazane w bilansach Urzędu Miasta Mikołowa wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2013 r. oraz 31 grudnia 2014 r.

Przyczyną nieprawidłowości było niebieżące wystawianie dowodów OT przez Inspektora Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Zastępca Naczelnika tego Wydziału.

Zdarzenie gospodarcze dotyczące nabycia przez Miasto Mikołów nieruchomości gruntowych ujęto w ewidencji księgowej konta 011 „Środki trwale” tego samego okresu sprawozdawczego, w którym zostały wystawione dowody OT.

- braku ujęcia w ewidencji księgowej do dnia zakończenia kontroli działki nr 3074/106 położonej w Mikołowie, sprzedanej na podstawie aktu notarialnego Rep A Nr 6249/2014 z dnia 18 czerwca 2014 r.

Dowód LT/391 został sporządzony dnia 23 czerwca 2014 r. i podpisany przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Gospodarki Mieniem, Kierownika Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem oraz byłego Głównego Księgowego Urzędu Miasta.

Zgodnie z instrukcją obiegu dokumentów finansowo-księgowych i procedur kontroli finansowej w Urzędzie Miasta Mikołów wprowadzoną zarządzeniem Nr 843/193/2009 Burmistrza Mikołowa z dnia 18 sierpnia 2009 r. obowiązującą do 1 stycznia 2015 r. na podstawie dokumentów źródłowych komórka merytoryczna w terminie 7 dni od daty dokonania operacji gospodarczej sporządza dokument LT – likwidacja środka trwałego i (w 4 egzemplarzach) przedkłada w Wydziale Finansowym celem wyrejestrowania środka trwałego z księgi inwentarzowej i dokonania stosownych zapisów w księgach rachunkowych. W Wydziale Finansowym pozostaje oryginał i 1 kopia, pozostałe dwie zatwierdzone kopie wracają do komórki merytorycznej.

Od dnia 2 stycznia 2015 r., w kontrolowanej jednostce obowiązuje instrukcja obiegu dokumentów finansowo-księgowych i procedur kontroli finansowej w Urzędzie Miasta Mikołów wprowadzona zarządzeniem Nr 1/32/2015 Burmistrza Mikołowa z dnia 2 stycznia 2015. Zgodnie z postanowieniami ww. instrukcji na podstawie dokumentów źródłowych komórka merytoryczna w terminie 7 dni od daty dokonania operacji gospodarczej sporządza dokument LT - likwidacja środka trwałego. Instrukcja służy do udokumentowania sprzedanego bądź fizycznego zlikwidowania środka trwałego. LT sporządzany winien być w 4 egzemplarzach – 1 dla Referatu Księgowości, jako dokument źródłowy stanowiący podstawę do wyksięgowania środka trwałego z ksiąg rachunkowych, 1 dla Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem, 1 dla komórki, której powierzono pieczę nad środkiem trwałym i 1 dla komórki nadzorującej likwidację. Wszystkie komórki merytoryczne zobowiązane są do przedkładania dokumentacji związanej z ruchem majątku do Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia.

Zgodnie z wyjaśnieniami byłego Głównego Księgowego Urzędu, przyczyną nieprawidłowości w zakresie nie ujęcia w ewidencji do konta 011 sprzedanej w 2014 r. nieruchomości było nieprzekazanie informacji w zakresie zmian w stanie środków trwałych przez pracowników Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem do Referatu Księgowości, spowodowane błędem programu nie dającym możliwości wprowadzenia dowodu LT z dnia 23 czerwca 2014 r. do działki 3074/106 do ewidencji środków trwałych

Za wprowadzenie danych do ewidencji środków trwałych odpowiadał Kierownik Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem. Nadzór w tym zakresie sprawował p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta Mikołowa.

Za wprowadzenie danych do ewidencji księgowej (konto 011) odpowiadał Inspektor Referatu Księgowości. Nadzór w tym zakresie pełnił były Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Z protokołu końcowego z przeprowadzonej inwentaryzacji wg stanu na 31 grudnia 2014 r. wynikało, że dokonano weryfikacji gruntów (pomiędzy księgami rachunkowymi, a danymi zawartymi w księgach inwentarzowych) i nie stwierdzono ww. różnic. Protokół z przeprowadzonej inwentaryzacji został podpisany przez Komisję Inwentaryzacyjną powołaną zarządzeniem wewnętrznym Nr 3/31/2014 Burmistrza Mikołowa z dnia 8 października 2014 r. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o rachunkowości, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, a jeżeli

przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników. Jednocześnie, w myśl zasad przeprowadzania inwentaryzacji aktywów i pasywów, wprowadzonych zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 1345/314/10 z dnia 31 sierpnia 2010 r. metoda ta polega na ustaleniu realności aktywów i pasywów w drodze porównania stanów księgowych istniejących w księgach rachunkowych lub inwentarzowych z danymi w dokumentach źródłowych lub wtórnych, rejestrach, kartotekach.

Przyczyną nieprawidłowości było odstępianie od porównania ewidencji środków trwałych prowadzonej przez pracowników w Wydziale Finansowym z właściwymi dokumentami, tj. decyzjami Wojewody Śląskiego, na podstawie których nabyto działki: nr 2482/41, nr 644/59, nr 2015/76, nr 2601/108, nr 2035/31 oraz aktem notarialnym, na podstawie którego zbyto działkę nr 3074/106.

Według regulacji wewnętrznych, wprowadzonych wyżej przywołanym zarządzeniem, w procesie inwentaryzacji sprawowanie nadzoru nad inwentaryzacją przeprowadzaną metodą weryfikacji należało do zadań Skarbnika Miasta oraz Głównego Księgowego Urzędu Miasta.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Mikołów w zakresie bieżącego ujmowania zdarzeń gospodarczych dotyczących nieruchomości w księgach rachunkowych Urzędu, sporządzania dowodów OT, terminowego przekazywania informacji dotyczących zmian w stanie środków trwałych oraz przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji środków trwałych, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1, art. 26, art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) w związku z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 687 z późn. zm.) oraz postanowieniami instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych i procedur kontroli finansowej w Urzędzie Miasta Mikołów wprowadzonej zarządzeniem Nr 1/32/2015 Burmistrza Mikołowa z dnia 2 stycznia 2015 r., mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 8

Ująć w księgach rachunkowych Urzędu Miasta Mikołów operację gospodarczą związaną ze sprzedażą w dniu 18 czerwca 2014 r. działki nr 3074/106, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

- W latach 2011 - 2014 w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie „Dochody otrzymane” w dziale 758 „Różne rozliczenia”, rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”, § 292 „Subwencje ogólne z budżetu państwa” wykazano otrzymaną subwencję oświatową w kwocie innej niż wynikało to z ksiąg rachunkowych organu oraz wpływów środków z tego tytułu na bankowy rachunek budżetu, w tym:
- zgodnie z ewidencją księgową konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” w okresie od stycznia do grudnia 2011 r. na rachunek budżetu wpłynęła subwencja

oświatowa w kwocie 17.301.899,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2011 r. jako dochody otrzymane wykazano kwotę 18.579.522,00 zł. Różnicę stanowiła kwota 1.277.623,00 zł,

- zgodnie z ewidencją księgową konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” w okresie od stycznia do grudnia 2012 r. na rachunek budżetu wpłynęła subwencja oświatowa w kwocie 20.003.436,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2012 r. jako dochody otrzymane wykazano kwotę 21.453.683,00 zł. Różnica wynosiła 1.450.247,00 zł,
- zgodnie z ewidencją księgową konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” w okresie od stycznia do grudnia 2013 r. na rachunek budżetu wpłynęła subwencja oświatowa w kwocie 20.927.614,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2013 r. jako dochody otrzymane wykazano kwotę 22.481.010,00 zł. Różnica wynosiła 1.553.396,00 zł,
- zgodnie z ewidencją księgową konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” w okresie od stycznia do grudnia 2014 r. na rachunek budżetu wpłynęła subwencja oświatowa w kwocie 22.203.521,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2014 r. jako dochody otrzymane wykazano kwotę 23.889.573,00 zł. Różnica wynosiła 1.686.052, 00 zł.

Powyższym naruszono § 3 ust. 4 pkt 3 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103) oraz załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U z 2014 r., poz. 119). Zgodnie z przytoczonym przepisem w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazuje się kwoty subwencji ogólnej, które wpłynęły na rachunek bankowy jednostek samorządu terytorialnego w okresie sprawozdawczym. Ponadto, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzeń, sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych, zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych - są sporządzane przez przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu. Kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno- rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Zadania w zakresie przygotowania danych niezbędnych do sporządzenia ww. sprawozdań Rb-27S (jednostkowych i zbiorczych) za lata 2011 - 2014 wykonywali pracownicy Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu.

Sprawozdanie (jednostkowe) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia: 2011 r., 2012 r. 2013 r., z dnia 30 stycznia 2014 r. oraz z dnia 17 lutego 2014 r. podpisali z up. Burmistrza p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Miasta Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta Mikołowa.

Sprawozdanie (jednostkowe) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r. z dnia 11 lutego 2015 r. oraz z dnia 12 lutego 2015 r. podpisali z up. Burmistrza p. Mateusz Handel – Zastępca Burmistrza oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta, z dnia 12 i

13 marca 2015 r. podpisali z up. Burmistrza p. Mateusz Handel – Zastępca Burmistrza Miasta oraz z upoważnienia Skarbnika Miasta ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2011 r. podpisali p. Marek Balcer – były Burmistrz Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta Mikołowa.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia: 2012 r., 2013 r. podpisali z up. Burmistrza p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Miasta oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r. z dnia 19 lutego 2015 r. podpisali p. Stanisław Piechula – Burmistrz Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta; z dnia 13 marca 2015 r. (korekta nr 1) oraz z dnia 31 marca 2015 r. (korekta nr 2) podpisali p. Stanisław Piechula – Burmistrz Mikołowa oraz ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta, obecnie p. Danuta Jasińska – Gdaniec – Skarbnik Miasta Mikołowa.

Wniosek nr 9

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansów i Sprawozdawczości w zakresie przygotowania danych dotyczących dochodów otrzymanych z tytułu subwencji ogólnej, niezbędnych do sporządzania sprawozdań Rb-27S, stosownie do § 3 ust. 4 pkt 3 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 z późn. zm.) oraz § 6 ust. 1 pkt 1 i 3, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- W latach 2011 - 2014 w sprawozdaniach Rb-27S - roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego nieprawidłowo wykazano dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w dziale 756 „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem”, rozdziale 75621 „Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa”, § 0010 „Podatek dochodowy od osób fizycznych”:
- 2011 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano dochody w łącznej kwocie 36.184.516,00 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” Miasto Mikołów otrzymało dochody w łącznej kwocie 36.129.785,00 zł. Różnica wynosiła 54.731,00 zł;
  - 2012 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano dochody w łącznej kwocie 36.507.742,00 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” Miasto Mikołów otrzymało dochody w łącznej kwocie 37.736.417,00 zł. Różnica wynosiła 1.228.675,00 zł;
  - 2013 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano dochody w łącznej kwocie 39.878.916,00 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” Miasto Mikołów otrzymało dochody w łącznej kwocie 40.823.198,00 zł. Różnica wynosiła 944.282,00 zł;
  - 2014 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano dochody w łącznej kwocie

41.975.379,00 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek bieżący budżetu (organu)” Miasto Mikołów otrzymało dochody w łącznej kwocie 43.121.602,00 zł. Różnica wynosiła 1.146.223,00 zł.

Powyższym naruszono § 3 ust. 3 pkt 4 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119) oraz § 6 ust. 1 pkt 1 i 3, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. oraz ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. Zgodnie z przytoczonymi postanowieniami, udziały jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, otrzymane z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, wykazuje się następująco: w kolumnie „Dochody otrzymane” - kwoty udziałów, które wpłynęły na rachunki bankowe jednostek samorządu terytorialnego w okresie sprawozdawczym. Sprawozdania: jednostkowe - są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ewidencji księgowej /ksiąg rachunkowych/; zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych - są sporządzane przez przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu. Kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Zadania w zakresie przygotowania danych niezbędnych do sporządzenia ww. sprawozdań Rb-27S za lata 2011 - 2014 wykonywali pracownicy Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie wykonywał Kierownik ww. Referatu.

Sprawozdanie (jednostkowe) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia: 2011 r., 2012 r., 2013 r. podpisali z up. Burmistrza p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta Mikołowa.

Sprawozdanie (jednostkowe) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r. z dnia 11 i 12 lutego 2015 r. podpisali z up. Burmistrza p. Mateusz Handel – Zastępca Burmistrza Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta oraz z dnia 12 i 13 marca 2015 r. (korekta nr 1) podpisali z up. Burmistrza p. Mateusz Handel – Zastępca Burmistrza Miasta oraz z upoważnienia Skarbnika Miasta ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2011 r. podpisali p. Marek Balcer – były Burmistrz Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia: 2012 r., 2013 r. podpisali z up. Burmistrza p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Miasta oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r.

z dnia 19 lutego 2015 r. podpisali p. Stanisław Piechula – Burmistrz Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta; z dnia 13 marca 2015 r. (korekta nr 1) oraz z dnia 31 marca 2015 r. (korekta nr 2) podpisali: p. Stanisław Piechula – Burmistrz Mikołowa oraz ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Wniosek nr 10

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansów i Sprawozdawczości w zakresie przygotowania danych dotyczących dochodów otrzymanych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, niezbędnych do sporządzania sprawozdań Rb-27S, stosownie do § 3 ust. 3 pkt 4 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 z późn. zm.) oraz § 6 ust. 1 pkt 1 i 3, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

- *W bilansach z wykonania budżetu Gminy Mikołów sporządzonych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., 31 grudnia 2012 r. oraz na dzień 31 grudnia 2013 r. wykazano zobowiązania krótkoterminowe jako zobowiązania długoterminowe. Naruszono tym art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn.zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), § 17 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r. poz. 289). Zgodnie z definicją zawartą w powyższym przepisie ustawy o rachunkowości, przez zobowiązania krótkoterminowe rozumie się ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.*

Powyższe stwierdzono w:

- bilansie z wykonania budżetu za 2011 r., w którym w poz. zobowiązania długoterminowe wykazano zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 7.441.287,00 zł

- bilansie z wykonania budżetu za 2012 r., w którym w poz. zobowiązania długoterminowe wykazano zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 7.522.397,60 zł;

- bilansie z wykonania budżetu za 2013 r., w którym w poz. zobowiązania długoterminowe wykazano zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 6.261.998,20 zł

Zobowiązania te dotyczyły zaciągniętych przez Gminę Mikołów pożyczek i kredytów, których części (raty) były wymagalne w ciągu 12 miesięcy po dniu bilansowym.

Zobowiązania te potraktowano jako długoterminowe, gdyż pierwotny termin ich spłaty był dłuższy niż rok (zgodnie z umową termin spłaty ostatniej raty).

W toku czynności kontrolnych przedłożono bilans z wykonania budżetu Gminy Mikołów sporządzony na dzień 31 grudnia 2014 r. /z dnia 23 kwietnia 2015 r./, w którym wykazano zobowiązania krótkoterminowe z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytu w wysokości 6.348.248,00 zł.

Dane do bilansu w zakresie zobowiązań krótko i długoterminowych zostały przygotowane przez Kierownika Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Nadzór w tym zakresie sprawował ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta.

Bilans z wykonania budżetu Gminy Mikołów sporządzony na dzień 31 grudnia 2011 r., 2012 r., 2013 r. podpisali p. Marek Balcer – były Burmistrz Mikołowa oraz p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta.

Wniosek nr 11

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Mikołów w zakresie sporządzania bilansów z wykonania budżetu Gminy Mikołów, stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz § 17 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie inwentaryzacji:

- *Przeprowadzono inwentaryzację składników majątkowych w formie spisu z natury wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. na podstawie zarządzenia wewnętrznego Nr 3/31/2014 Burmistrza Mikołowa z dnia 8 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Inwentaryzacyjnej z naruszeniem postanowień Instrukcji inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 1345/314/10 z dnia 31 sierpnia 2010 r., w tym :*
  - *zespół spisowy nie pobrał od osób materialnie odpowiedzialnych oświadczeń wstępnych i końcowych, zgodnie z postanowieniami ww. instrukcji inwentaryzacyjnej;*
  - *nie sporządzono protokołu z inwentaryzacji kasy w zakresie inwentaryzacji gotówki oraz innych walorów znajdujących się w kasach (czeki, weksle, bony, inne składniki),*
  - *spisywane środki trwale nie ujęto w arkuszach spisowych w formie papierowej tylko w formie elektronicznej,*
  - *dokumenty rozpatrzenia różnic inwentaryzacyjnych nie zostały dostarczone do Głównego Księgowego w terminie do 15 lutego 2015 r. Zakończenie pełnej inwentaryzacji na dzień 31 grudnia 2014 r. nastąpiło 20 lutego 2015 r., co potwierdza protokół z inwentaryzacji na dzień 20 lutego 2015 r. podpisany przez: Przewodniczącą Komisji oraz Zastępcę Przewodniczącą Komisji. Zatwierdzenia protokołu dokonał Burmistrz Miasta.*

Zgodnie z postanowieniami Instrukcji Inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 1345/314/10 z dnia 31 sierpnia 2010 r. spis z natury jest podstawową techniką inwentaryzacyjną i przeprowadzany jest przez zespoły spisowe, do obowiązków, których m.in. należy: zapoznanie się z instrukcją inwentaryzacyjną, pobranie arkuszy, pobranie od osób materialnie odpowiedzialnych oświadczeń wstępnych i końcowych, przeprowadzenie spisu z natury w określonym terminie i formie, ustalenie rzeczywistej liczby poszczególnych składników majątku poprzez ich przeliczenie oraz ujęcie ustalonej liczby w arkuszu spisowym z natury, terminowe przekazywanie wypełnionych arkuszy spisowych przewodniczącemu komisji inwentaryzacyjnej. Inwentaryzacja gotówki oraz innych walorów znajdujących się w kasach (czeki, weksle, bony, inne składniki) podlega ujęciu w protokołach inwentaryzacji kasy.

Zgodnie § 9 pkt 2 ww. instrukcji Inwentaryzacyjnej, przed przystąpieniem do spisów z natury zespół spisowy otrzymuje za pokwitowaniem arkusze spisowe, odpowiednio

oznakowane w sposób umożliwiający kontrolę ich wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem, oraz sprawdza czy osoba odpowiedzialna materialnie złożyła oświadczenie wstępne o stanie zabezpieczenia majątku i ujęciu w ewidencji (w tym księgowej) wszystkich operacji gospodarczych.

Zgodnie z pkt 15 zarządzenia wewnętrznego Nr 3/31/2014 Burmistrza Mikołowa z dnia 8 października 2014 r. w sprawie przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji rocznej, dokumenty rozpatrzenia różnic inwentaryzacyjnych winny być dostarczone do Głównego Księgowego w terminie do 15 lutego 2015 r. Zgodnie z pkt 13, 16 i 17 ww. zarządzenia wewnętrznego, po zakończeniu czynności inwentaryzacyjnych Przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej złoży niezwłocznie sprawozdanie końcowe z przebiegu inwentaryzacji. Za sprawny, terminowy i prawidłowy przebieg czynności inwentaryzacyjnych odpowiedzialny jest Przewodniczący Komisji Inwentaryzacyjnej. Nadzór nad prawidłowością, kompletnością i terminowością inwentaryzacji powierza się Głównemu Księgowemu.

Z wyjaśnień udzielonych przez p. Stanisława Piechula – Burmistrza Mikołowa oraz p. Danutę Jasińską Gdaniec – Skarbnika Miasta wynikało: przy inwentaryzacji na dzień 31 grudnia 2014 r. zastosowano nowo zakupioną (wrzesień 2014 r.) i świeżo wdrożoną metodę spisową przy użyciu czytników danych (odczyt kodów kreskowych). Na dzień ogłoszenia inwentaryzacji, nie było wiadomo czy wdrażanie nowego systemu zostanie zakończone, z uwagi na konieczność przenieśnięcia kodami kreskowymi wszystkich środków trwałych. W związku z faktem, iż wdrożenie zakończono w połowie listopada, podjęto decyzję, że spisu z natury dokona się z wykorzystaniem nowych możliwości, które znacznie ułatwiły i przyspieszyły prace zespołów spisowych.

Powyższe procedury spisu z natury nie zostały opisane w instrukcji inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 1345/314/10 z dnia 31 sierpnia 2010 r.

Zadania w zakresie przygotowania i przedłożenia dokumentacji źródłowej należały do Naczelnika Wydziału Gospodarki Mieniem. Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji w księdze inwentarzowej należały Kierownika Biura Dotacji i Nadzoru nad Majątkiem. Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej (konto 011) należały do Inspektora Referatu Księgowości.

Według regulacji wewnętrznych, wprowadzonych wyżej przywołanymi zarządzeniami, w procesie inwentaryzacji za sprawny, terminowy i prawidłowy przebieg czynności inwentaryzacyjnych odpowiedzialność ponosił Przewodniczący Komisji Inwentaryzacyjnej, a sprawowanie nadzoru nad inwentaryzacją należało do zadań Skarbnika Miasta oraz Głównego Księgowego Urzędu Miasta Mikołowa.

Wniosek nr 12

Dostosować przepisy wewnętrzne dotyczące inwentaryzacji do faktycznie stosowanych przez jednostkę zasad oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Mikołów w zakresie przeprowadzenia inwentaryzacji, stosownie do wymogów Instrukcji inwentaryzacyjnej, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dochodów budżetowych:

- W latach 2011 - 2013 zaniechano dokonania prawidłowych czynności sprawdzających, celem ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami wobec podatników o numerach kart kontowych 1/13, 1/47, 293,294, 297, 455.

Powyższym naruszono art. 272 pkt 3 oraz art. 274 a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8 poz. 60 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, organy podatkowe pierwszej instancji, z zastrzeżeniem art. 272a, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 1, ust. 2 i ust.9 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli albo budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem. Ponadto osoby prawne są obowiązane odpowiednio skorygować deklaracje w razie zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia.

Powyższe dotyczyło:

- podatnika o nr karty kontowej 1/13, który w dniu 31 maja 2011 r. na podstawie aktu notarialnego Rep. A Nr 2549/2011 nabył prawo użytkowania wieczystego gruntu oznaczonego Nr 2982/66 o powierzchni 1.013 m². Podatnik ten nie złożył stosownej korekty deklaracji na podatek od nieruchomości oraz nie uiścił należnego podatku za ww. nieruchomość gruntową za 2011 r. tj. za okres od 1 czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r., pomimo ciążącego na nim obowiązku. Przedmiotowa nieruchomość gruntowa została ujęta w deklaracji na podatek od nieruchomości na 2012 r. i lata następne.

W trakcie kontroli tj. w dniu 23 kwietnia 2015 r. podatnik złożył korektę deklaracji na podatek od nieruchomości na 2011 r. oraz dokonał wpłaty zaległego podatku w kwocie 455,00 zł wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 204,00 zł.

- podatnika o nr karty kontowej 1/47, który w dniu 19 lipca 2013 r. złożył korektę deklaracji na podatek od nieruchomości na 2013 r. W deklaracji podatnik wykazał, iż od 1 lipca 2013 r. zwiększeniu uległy budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej o powierzchnię 46,72 m². Budynek ten wybudowano na podstawie pozwolenia na budowę Nr 987/2012 z 23 października 2012 r. Pozwolenie na użytkowanie budynku podatnik otrzymał na podstawie Decyzji Nr 122/2013 z dnia 3 czerwca 2013 r. wydanej przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Mikołowie. W dniu 27 lipca 2013 r. na karcie kontowej podatnika dokonano przypisu podatku od nieruchomości w wysokości 519,00 zł. Do końca 2013 r. podatnik wpłacił ww. kwotę. W trakcie kontroli tj. w dniu 23 kwietnia 2015 r. podatnik złożył korektę deklaracji za 2013 r. Następnie w dniu 27 kwietnia 2015 r. wydane zostało postanowienie nr SKP2.3220.2.2015.LP o zaliczeniu nadpłaty w podatku od nieruchomości na poczet bieżących zobowiązań podatkowych.

- czterech podatników, którzy nieprawidłowo zadeklarowali do zwolnienia grunty pozostałe jako podmioty zwolnione w podatku od nieruchomości na podstawie uchwały

Nr XIII/228/2011 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 29 listopada 2011 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości na 2012 r. Zgodnie natomiast z postanowieniami niniejszej uchwały zwolnieniu w podatku od nieruchomości podlegały jedynie budynki lub ich części zajęte na prowadzenie działalności statutowej w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Powyższe stwierdzono wobec:

- podatnika o nr karty kontowej 294, który w dniu 16 stycznia 2012 r. złożył w Urzędzie Miasta Mikołów deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 r. W informacji o zwolnieniach podatkowych wynikających z uchwały Rady Miejskiej stanowiącej załącznik do deklaracji podatnik wykazał grunt o powierzchni: 453 m² oraz budynki o powierzchni 306,61 m². Ponadto, zgodnie z postanowieniami umowy użyczenia Nr 5/U/2008 zawartej w dniu 1 kwietnia 2008 r., użyczający tj. Gmina Mikołów dała w bezpłatne użyczenie lokal użytkowy o łącznej powierzchni 580,55 m².

- podatnika o nr karty kontowej 297, który w dniu 12 stycznia 2012 r. złożył w Urzędzie Miasta Mikołów deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 r. Do deklaracji podatnik złożył informację o zwolnieniach podatkowych wynikających z uchwały Rady Miejskiej w której wykazał: grunt o powierzchni: 1.489 m² oraz budynki o powierzchni 299,40 m²,

- podatnika o nr karty kontowej 455, który w dniu 30 marca 2012 r. złożył w Urzędzie Miasta Mikołów deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 r. Do deklaracji podatnik złożył informację o zwolnieniach podatkowych wynikających z ww. uchwały Rady Miejskiej, w której wykazał: grunt o powierzchni: 94,35 m² oraz budynki o powierzchni 106,50 m²,

- podatnika o nr karty kontowej 293, który w dniu 11 stycznia 2012 r. złożył do Urzędu Miasta Mikołów deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 r. Do deklaracji podatnik złożył informację o zwolnieniach podatkowych wynikających z uchwały Rady Miejskiej w której wykazał: grunt o powierzchni: 760 m² oraz budynki o powierzchni 412 m².

Dopiero w 2013 r. podatnicy, którym przysługiwało zwolnienie na podstawie ww. uchwały złożyli korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za 2012 r. W powyższych korektach ujęto prawidłowe dane, zgodnie z postanowieniami ww. uchwały Rady Miejskiej Mikołowa oraz umów.

Powyższe skutkowało nieprawidłowym ustaleniem skutków zwolnień w podatku od nieruchomości w 2012 r. poprzez ich zawyżenie o kwotę 978,72 zł. oraz nieprawidłowym ich wykazaniem w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2012 r. oraz Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy za okres sprawozdawczy 2012 r.

W sprawozdaniach RB-27S za 2012 r. w kolumnie – 13 „skutki udzielonych ulg i zwolnień obliczonych za okres sprawozdawczy (bez ulg i zwolnień ustawowych)” oraz Rb- PDP na 2012 r. w kolumnie 4 „skutki udzielonych ulg i zwolnień obliczonych za okres sprawozdawczy (bez ulg i zwolnień ustawowych) wykazano kwotę 10.201,69 zł. Na powyższą kwotę składała się wysokość podatku od nieruchomości obliczonego dla budynków zajętych na prowadzenie działalności statutowej w zakresie przeciwpożarowej w wysokości 9.222,97 zł oraz dla gruntów pozostałych w wysokości 978,72 zł.

Powyższe było niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 10 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103). Zgodnie z przytoczonym przepisem sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków,

opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego – sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej, w sposób następujący: w kolumnie "Skutki udzielonych ulg i zwolnień ..." wykazuje się (bez ulg i zwolnień ustawowych) skutki finansowe wynikające ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał rad gmin wydanymi na podstawie ustawowych upoważnień.

Zgodnie z § 7 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego" stanowiącej załącznik nr 39 do ww. rozporządzenia w sprawozdaniach z wykonania dochodów podatkowych kwoty dotyczące skutków udzielonych ulg, zwolnień obliczonych za okres sprawozdawczy - wykazane w odpowiednich kolumnach sprawozdania, powinny być zgodne z odpowiadającymi tym kwotom skutkami, wykazanymi w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów samorządowych jednostek budżetowych i jednostek samorządu terytorialnego, odpowiednio do przepisów rozporządzenia.

W myśl § 9 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Zadania w zakresie kontroli pod względem formalnym i merytorycznym złożonych deklaracji należały do pracowników Wydziału Podatkowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatkowego.

Sprawozdania Rb-PDP i Rb-27S za 2012 r. sporządził były Kierownik Referatu Księgowości Podatków Lokalnych (obecnie Zastępca Naczelnika Wydziału Podatkowego). Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatkowego.

Sprawozdanie Rb-27S za 2012 r. podpisali: p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Miasta Mikołów oraz z upoważnienia Głównego Księgowego – Kierownik Referatu Finansów i Sprawozdawczości. Natomiast sprawozdanie Rb-PDP za 2012 r. podpisali: Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta Mikołów i p. Adam Zawiszowski – były Zastępca Burmistrza Miasta Mikołów.

Wniosek nr 13

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Mikołów w zakresie prawidłowego ustalania skutków zwolnień w podatkach oraz ich prawidłowego wykazywania w sprawozdaniach budżetowych Rb-PDP oraz Rb-27S, stosownie do § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r, poz. 119 z późn. zm.), § 3 ust. 1 pkt 10 i pkt 12 i § 8 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik Nr 39 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r., mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek Nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatkowego w zakresie dokonywania czynności sprawdzających deklaracje podatkowe, stosownie do art. 272 pkt 3, art. 274 a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613) w związku z art. 6 ust. 1, 2 i 9 pkt 2

ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 849 z późn.zm.), mając na uwadze art. 68 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2011 - 2014 wydawano decyzje dotyczące rozłożenia na raty należności bądź zaległości w podatku od środków transportowych oraz podatku od nieruchomości jak i dotyczące odroczenia terminu płatności zaległości w podatku od nieruchomości, w uzasadnieniu których nie wskazano faktów (argumentacji), które organ podatkowy uznał za udowodnione oraz dowodów, którym dał wiarę.*

Brak uzasadnienia faktycznego w treści powyższych decyzji naruszał przepisy art. 210 § 1 pkt 6 w związku z art. 210 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami decyzja zawiera uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji zawiera w szczególności wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, którym dał wiarę oraz przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności, uzasadnienie prawne zaś zawiera wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa.

Nieprawidłowość dotyczyła 8 decyzji o udzieleniu ulg podatkowych w zapłacie podatku od środków transportowych oraz podatku od nieruchomości, w stosunku do podatników o następujących numerach kart kontowych: 305, 1/202, 1/106, 11/229, 1/457, 287, 000 318.

W uzasadnieniach faktycznych zawartych w ww. decyzjach zawarto jedynie argumentację wnioskodawcy uzasadniającą udzieloną ulgę, wykaz dokumentów potwierdzających sytuację wnioskodawcy, podstawę prawną udzielonej ulgi.

W uzasadnieniu decyzji Organy podatkowe wnikliwie w kontekście normy prawnej wynikającej z art. 210 § 4 ustawy Ordynacja podatkowa powinny przedstawić argumentację dotyczącą podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w sposób wyczerpujący uzasadnić i wskazać fakty, które uznały za udowodnione, dowodów, którym dano wiarę, oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówiono wiarygodności. Zgodnie z art. 122 Ordynacji podatkowej, w toku postępowania organy podatkowe podejmują wszelkie niezbędne działania w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy w postępowaniu podatkowym.

Zadania w zakresie zbierania materiałów do podjęcia decyzji na wniesione podanie o udzielenie ulg w zapłacie podatku, prowadzenie spraw związanych z ulgami podatkowymi i opracowanie projektów decyzji należały do pracowników Wydziału Podatkowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatkowego. Decyzje zostały wydane przez p. Marka Balcer – byłego Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 15

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatkowego w zakresie przygotowywania projektów decyzji dotyczących ulg w zapłacie podatku od środków transportowych oraz podatku od nieruchomości, zawierających prawidłowe uzasadnienie faktyczne, stosownie do art. 210 § 1 pkt 6 w związku z art. 210 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613), mając uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie wynagrodzeń:

- W latach 2011 - 2014 wypłacono wynagrodzenie miesięczne dla byłego Burmistrza Mikołowa w wysokości przekraczającej maksymalną wysokość wynagrodzenia pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru.

Naruszono tym art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., następnie Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) w związku z art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1458 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2014 r. poz. 1202).

Zgodnie z art. 44 ust. 2 ww. ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków, a w myśl art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, maksymalne wynagrodzenie osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 (pracownicy samorządowi zatrudniani na podstawie wyboru), nie może przekroczyć w okresie miesiąca siedmiokrotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm., Dz. U. z 2011 r. Nr 79, poz. 431, z późn. zm.).

Maksymalne wynagrodzenie miesięczne pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru wynosiło w latach 2011, 2012, 2013, 2014 kwotę 12.365,22 zł.

Wynagrodzenie byłemu Burmistrzowi Mikołowa w wysokości 12.540,00 zł ustalono w uchwale Rady Miejskiej w Mikołowie Nr II/3/2010 z dnia 6 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia miesięcznego wynagrodzenia Burmistrza Mikołowa. Na podstawie ww. uchwały naliczono wynagrodzenie w listach płac za okres styczeń 2011 r. - grudzień 2014 r.

Różnica pomiędzy wynagrodzeniem przyznanym a maksymalną wysokością wynagrodzenia przysługującego osobie zatrudnionej na stanowisku Burmistrza wynosiła 2.097,36 zł w 2011 r., 2.097,36 zł w 2012 r., 2.097,36 zł w 2013 r. i 1.980,58 w 2014 r.

Z ustaleń kontroli wynika, że powyższe skutkowało zawyżeniem wydatków z tytułu wynagrodzeń łącznie o kwotę 8.272,66 zł. Zawyżona wysokość wynagrodzenia miała też wpływ na naliczenie i wypłacenie: dodatkowego wynagrodzenia rocznego w wyższej wysokości, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, odprawy w związku z zakończeniem kadencji o łączną kwotę 1.596,53 zł. Łącznie zawyżono o kwotę 9.869,19 zł.

Kontroli wstępnej listy płac dokonywały: p. Barbara Gajda – były Skarbnik Miasta oraz były Główny Księgowy Urzędu Miasta Mikołów, obecnie p. Danuta Jasińska - Gdaniec – Skarbnik Miasta.

Zatwierdzenia wydatku dokonywali: p. Marek Balcer – były Burmistrz Mikołowa, z upoważnienia Burmistrza: p. Adam Putkowski – były Zastępca, Adam Zawiszowski – były Zastępca oraz p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta.

Kontroli merytorycznej dokonał Inspektor, Podinspektor oraz Kierownik Biura Kadr, Plac i Archiwum Zakładowego

Wniosek nr 16

Podjąć działania zmierzające do wyegzekwowania wpłaty do budżetu Miasta Mikołowa kwoty zawyżonych wydatków z tytułu wynagrodzenia Burmistrza Mikołowa w stosunku do maksymalnego wynagrodzenia przysługującego osobie zatrudnionej na stanowisku burmistrza, określonego w art. 37 ust. 3 ustawy z dnia

21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. 2014 r. poz. 1202), a w przypadku braku dobrowolnego zwrotu wyegzekwować zwrot od osób odpowiedzialnych za dokonanie wydatku z tytułu wypłaty wynagrodzenia, w oparciu o zasady określone w przepisach działu piątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.).

Wniosek nr 17

Wzmocnić nadzór na pracownikami Urzędu Miasta Mikołów w zakresie naliczania miesięcznych wynagrodzeń i kontroli merytorycznej list płac, zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) i art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1202), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *Bezpodstawnie wypłacono, w miesiącach: lutym, marcu i kwietniu w 2015 r. p. Adamowi Zawiszowskiemu – byłemu Zastępcy Burmistrza Mikołowa dodatek specjalny w łącznej kwocie 8.640,00 zł. Dodatek ten był wypłacony pomimo, że na ten okres nie został przyznany. Naruszono tym art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) w związku z art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1202). Zgodnie z art. 44 ust. 2 ww. ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków, a w myśl art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1202), pracownikowi samorządowemu z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań może zostać przyznany dodatek specjalny.*

Dodatek specjalny dla p. Adama Zawiszowskiego, zgodnie z pismem Nr SEO5.2122.1173.2015 z dnia 2 stycznia 2015 r. w wysokości 2.880,00 zł/brutto miesięcznie przysługiwał na okres od 1 stycznia do 31 stycznia 2015 r.

Dodatek specjalny były Zastępcy Burmistrza Miasta otrzymywał w okresie od lutego do kwietnia 2015 r., pomimo, że pracodawca nie przyznał dodatku specjalnego na ten okres.

Kontroli merytorycznej list płac za ww. okres dokonał Kierownik Biura Kadr, Płac i Archiwum Zakładowego. Nadzór nad pracownikiem do 28 lutego 2015 r. sprawował p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta Mikołowa, natomiast od dnia 30 marca 2015 r. p. Jakub Jarząbek – Sekretarz Miasta Mikołowa.

Wstępnej kontroli list płac za miesiące: luty, marzec i kwiecień 2015 r. dokonał ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta Mikołów, /obecnie p. Danuta Jasińska – Gdaniec – Skarbnik Miasta/.

Zatwierdzenia do wypłaty dokonał z upoważnienia Burmistrza p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta Mikołowa oraz z upoważnienia Burmistrza p. Mateusz Handel – Zastępcy Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 18

Podjąć działania zmierzające do wyegzekwowania wpłaty do budżetu nienależnie wypłaconego dodatku specjalnego dla byłego Zastępcy Burmistrza Miasta, a w przypadku braku dobrowolnego zwrotu wyegzekwować zwrot od osób

odpowiedzialnych za dokonanie wydatku z tytułu wypłaty wynagrodzenia, w oparciu o zasady określone w przepisach działu piątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.).

Wniosek nr 19

Wzmocnić nadzór na pracownikami Urzędu Miasta w Mikołowie w zakresie naliczania wynagrodzeń i kontroli merytorycznej list płac, zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) i art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1202), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2011 - 2014 przyznawano i wypłacano nagrody uznaniowe dla pracowników Urzędu Miasta w Mikołowie bez indywidualnego uzasadnienia podstaw przyznania nagrody dla każdego z pracowników.*

Na podstawie zapisów Regulaminu wynagradzania pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miasta Mikołów na podstawie umowy o pracę, wprowadzonym zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 2274/334/14 z dnia 28 lipca 2014 r., obowiązującym w Gminie Mikołów od 2014 r., wypłacano nagrody uznaniowe, tzw. „z okazji Święta Niepodległości, tj. 11 listopada” oraz „na koniec roku budżetowego”. W myśl art. 36 ust. 6 ustawy dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm., obecnie Dz. U. z 2014 r., poz. 1202), pracownikowi samorządowemu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3, można przyznać nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

Decyzjami Burmistrza Miasta Mikołów na podstawie § 13 pkt 4 ww. Regulaminu Wynagradzania, pracownikom oraz Skarbnikowi Miasta i Zastępcy Burmistrza wypłacono nagrody z okazji Święta Niepodległości w dniu 27 listopada 2014 r. w łącznej kwocie 294.425,00 zł oraz na koniec roku budżetowego w dniu 19 grudnia 2014 r. w łącznej kwocie 169.000,00 zł.

Listy płac z dnia 25 listopada 2014 r. oraz z dnia 18 i 19 grudnia 2014 r. (data wydruku) zostały sporządzone przez Inspektora Biura Kadr, Płac i Archiwum Zakładowego. Kontroli merytorycznej list płac dokonał Kierownik Biura Kadr, Płac i Archiwum Zakładowego, nad którym nadzór sprawował p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta. Wstępnej kontroli ww. listy płac dokonał ówczesny Główny Księgowy Urzędu Miasta Mikołów, (obecnie p. Danuta Jasińska-Gdaniec – Skarbnik Miasta).

Zatwierdzenia do wypłaty dokonał z upoważnienia Burmistrza p. Michał Pienta – były Sekretarz Miasta.

Poprzedni Regulamin wynagradzania pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miasta Mikołów na podstawie umowy o pracę, wprowadzony zarządzeniem Burmistrza Mikołowa Nr 776/126/09 z dnia 12 czerwca 2009 r. również przewidywał w § 13 pkt 4, że: „nagrody mogą być wypłacane z okazji Święta Niepodległości, tj. 11 listopada” oraz w § 13 pkt 5: „W przypadku wystąpienia na koniec roku budżetowego oszczędności w funduszu płac, Kierownik Urzędu może podjąć decyzję o wypłacie dodatkowych nagród”.

Na tej podstawie wypłacono nagrody z tytułu „Święta Niepodległości, tj. 11 listopada” w kwocie 211.650,00 w 2011 r., w kwocie 234.800,00 w 2012 r. oraz w kwocie 256,600,00 zł w 2013 r. Natomiast nagrody „na koniec roku” wypłacono: w kwocie

106.316,00 zł w 2011r., w kwocie 170.500,00 zł w 2012 r. oraz w kwocie 171.475,00 zł w 2013 r.

Regulamin w zakresie wypłat nagród uznaniowych został wprowadzony przez p. Marka Balcer – byłego Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 20

Zapewnić prawidłowe udzielanie nagród uznaniowych pracownikom Urzędu Miasta w Mikołowie w zakresie uzasadniania ich przyznania, zgodnie z art. 36, ust. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1202), oraz dostosować zapisy Regulaminu Wynagradzania pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miasta Mikołów do przepisów art. 36 ust. 6, ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1202), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

- *Nie przedłożono Radzie Miejskiej Mikołowa sprawozdania za lata 2013 - 2014 z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Miasto Mikołów. Obowiązek taki wynikał z art. 30 lit. a ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2014 r., poz. 191), w myśl którego organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przedkłada sprawozdanie, w terminie 7 dni od jego sporządzenia, między innymi organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego.*

Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Miasto Mikołów za 2013 r. sporządzono w dniu 22 stycznia 2014 r., natomiast za 2014 r. sporządzono w dniu 26 stycznia 2015 r.

Żadnemu pracownikowi Urzędu Miasta Mikołowa nie powierzono zadań w zakresie przedkładania Radzie Miejskiej Mikołowa sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Miasto Mikołów.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało iż zadania w powyższym zakresie wykonywał Dyrektor Zarządu Szkół i Przedszkoli Mikołowskich na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez p. Marka Balcer – byłego Burmistrza Mikołowa.

Wniosek nr 21

Przedłożyć Radzie Miejskiej Mikołowa sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego za 2014 r. oraz zapewnić przedkładanie tych sprawozdań organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z wymogami art. 30 lit. a ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r., poz. 191 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie ustaleń ogólno-organizacyjnych:

- Zaniechano opracowania pisemnej instrukcji postępowania o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zgodnie z art. 15a ust. 2 w związku z art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. 2010 r. Nr 46 poz. 276 z późn. zm.), jednostki współpracujące, tj. m.in. organy samorządu terytorialnego, są obowiązane do opracowania instrukcji postępowania w zakresie zapobiegania przestępstwom prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Pracownikom Urzędu Miasta Mikołów nie powierzono obowiązków związanych z przygotowaniem ww. instrukcji.

Z wyjaśnień p. Stanisława Piechuli – Burmistrza Mikołowa wynikało, iż polecił p. Jakubowi Jarząbek – Sekretarzowi Miasta opracowanie stosownej instrukcji.

Wniosek nr 22

Podjąć działania w zakresie opracowania i wprowadzenia do stosowania pisemnej instrukcji postępowania o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu stosownie do art. 15a ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2014 r. poz. 455), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia.

PREZES
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Daniej Kołodziej